

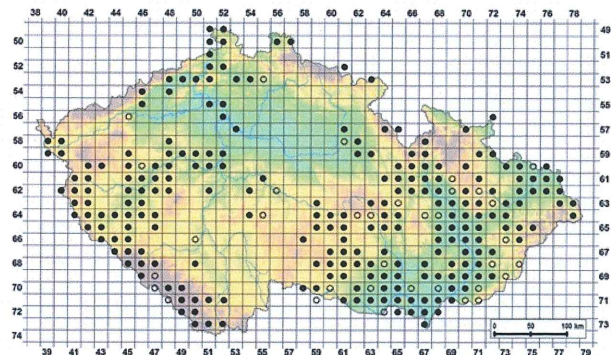

Základní informace o bobrovi

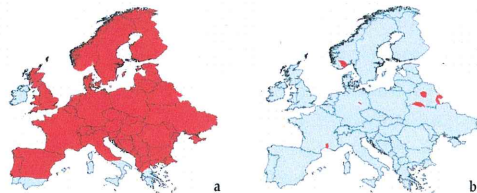
- největší evropský hlodavec (až 30 kg)
- dožívá se méně než 10 let (v zajetí až 20 let)
- život v rodině (až 15 členů) vynikající plavec a potápeč (pod vodou až 20 min)
- opravdu hustá srst (až 27 tis. chlupů na 1 cm²)
- rostlinná potrava včetně malých větviček a lýka stromů, nejvíc mu chutná vrba a osika
- na území ČR v historii dvakrát vyhuben, dnes znovu více než 6 tis. jedinců

Věděli jste, že se bobr nemůže přemnožit jako třeba potkan? Limituje ho množství potravy a velikost prostoru, což se odráží v jeho silné teritorialitě.

Mapa aktuálního rozšíření bobra evropského v ČR – stav ke konci roku 2015

- trvalé osídlení
- osídlení dočasné (zdroj: Vorel a Šafář 2016, nepublikováno)

Mapa historického výskytu bobra v Evropě: teoretické rozšíření bobra po skončení poslední doby ledové (a); stav na konci 19. století (b), upraveno podle Halley & Rosell, 2002

Co dělat v případě nálezu zraněného nebo uhnulého bobra

V případě nálezu zraněného bobra je nejlepší zavolat do záchrané stanice, kde se o bobra postarají (jdi na www.zvirevnouzi.cz). Pro okr. Břeclav je to **ZS Rajhrad** (tel. 606 184 100), pro okr. Hodonín je to **ZS Buchlovice** (tel. 732 250 240). Pokud se zraněného bobra ujmete sami, jste dle zákona povinni mu poskytnout péči tak, aby nebyl znemožněn jeho návrat do přírody.

Při nálezu uhnulého jedince pak informujte orgán ochrany přírody, tedy krajský úřad (např. JMK) nebo regionální pracoviště AOPK ČR. V případě ohrožení vodních zdrojů je nutno bezodkladně informovat obecní úřad a městskou policii.

Kde se toho dozvím více

Pro širokou veřejnost funguje nově vzniklý web

www.bobrevropsky.cz

Více o probíhajícím Programu péče na

www.zachranneprogramy.cz

Detailně se této problematice, jak vyjít se staronovým sousedem, věnuje nový **Průvodce v soužití s bobrem autorů Vorla a kol.** (2016), který je volně ke stažení na uvedených portálech nebo pak v tištěné podobě k nahlédnutí na nejbližším obecním úřadě obce s rozšířenou působností

Proč to děláme

Materiál, který držíte v ruce, vzniknul za finanční podpory Ministerstva životního prostředí, Krajského úřadu Jihomoravského kraje a Obce Rohatec a z velké části čerpá z platného Programu péče a také nově vzniklého Průvodce v soužití s bobrem. Jeho hlavním cílem je velmi jednoduše informovat obyvatele krajiny osídlené bobrem evropským o základních možnostech, jak se staronovým sousedem do budoucna lépe vycházet a upozornit na existenci dalších užitečných publikací, které za tímto účelem vznikly.

Autor letáku: spolek Důbek Rohatec, z.s. (www.dubek.cz)

Rok vydání: 2016

použité zdroje:

Anděra M., Gaisler J. (2012) Savci ČR. Academia Praha, Česká Republika, 288 pp.

Vorel A. & Korbelová J., eds. (2016): Průvodce v soužití s bobrem. ČZU v Praze, Praha. pp. 1–129

Vorel A., Šima J., Uhlíková J., Peltanová A., Mináříková T., Švanyga J. (2013) Program péče o bobra evropského v České republice. AOPK ČR a MŽP ČR. Praha. 97 pp.

Ministerstvo životního prostředí

Jihomoravský kraj

Vychází s grantovou podporou Ministerstva životního prostředí. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska Ministerstva životního prostředí.

Soužití s bobrem, aneb co dělat, když...

Hodonínsko a Břeclavsko

Bobr jako významný přírodní činitel

Bobří patří v přírodě mezi tzv. klíčové druhy. Svou činností velmi dynamicky ovlivňují nejen své bezprostřední okolí, ale i celou řadu dalších organismů včetně člověka. Náš vztah k bobrovi prošel za celé dlouhé období společného soužití složitým vývojem. Posledních 30 let se ale dá popsat jako postupný přechod od nadšení z návratu vymizelého druhu přes rozpaky až po alergii a nevráživost vůči stále narůstající populaci. Bobr jednoznačně člověku komplikuje v mnoha případech život kácením stromů, provrtáváním hrází nebo zaplavováním pozemků.

Bobrům je však třeba přiznat i řadu kladů. Bobří mají například pozitivní vliv na vznik a obnovu mokřadů, zadržování vody v krajině a zpomalení odtoku vody. Bobří hráže dokážou i výrazně zpomalit průběh povodňové vlny. Bobří svou aktivitou zvyšují pestrost krajinné mozaiky a sami aktivně vytvářejí životní prostředí pro řadu vzácných organismů, které z dnešní kulturní krajiny postupně mizí. Jsou například vážky, obojživelníci, vodní brouci, vzácné vodní a mokřadní rostliny jako růžkatec, leknín, nebo kosatec. Díky pestré potravní nabídce přitahují bobří mokřady i netopýry, sovy, různé druhy vrubozobých kachen a potápek, brodivých nebo rybožravých ptáků. Biologické výzkumy prokázaly, že řeky s bobřími hrázemi jsou významně druhově bohatší také na vodní bezobratlé.

V kulturní krajině bobr zvyšuje druhovou rozmanitost a početnost tím, že zvyšuje podíl mizejících mokřadů a dynamicky je v čase přetváří.

Prevence je základ! Tady je pár nápadů ...

1. proti okusu a kácení stromů funguje

- jednoduché oplocení stromků (síla drátu $\geq 2\text{mm}$, výška oplůtka $\geq 1\text{m}$, rozteč ok $\leq 10\text{cm}$)
- abrazivní nátěr pro individuální ochranu starších stromů
- elektrický ohradník
- pachová zradidla dle testů na bobra příliš nefungují

2. před zatopením pozemků a budov může pomoci

- drénování bobřích hrází pomocí novodurové roury
- zasypaní části bobřích kanálů hrubým kamenem
- odstranění nebo snížení bobří hráze
- ochrana mostků a propustků před ucpáváním předsaženou ocelovou klecí

3. narušení stability hrází lze předejít také

- opevněním návodní strany břehů kamenem (frakce $\geq 40\text{cm}$), kari sítí (síla $\geq 2\text{mm}$, rozteč ok $\leq 10\text{cm}$)
- ocelovou štětovnicí (drahé, ale 100 % funkční)
- zasypaním propadlých nor a tunelů

Aby byla preventivní opatření skutečně účinná, je důležité jejich správné provedení. Podívejte se do Průvodce soužití s bobrem, který je volně ke stažení (viz zadní strana letáku).

Bobr v paragrafech §§

V ČR je dle zák. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny (ZOPK) zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje bobra, zejména ho rušit, chytat, zraňovat, usmrčovát a chovat v zajetí. To se vztahuje i na mrtvé jedince, jejich části či výrobky z nich. Platí také zákaz poškozování či ničení sídel bobrů, tj. jejich nor, polohradů a hradů.

Bobr je dle zákona o myslivosti zvěř, kterou nelze lovit, poněvadž se jedná o zvláště chráněného živočicha, který nemá stanovenou dobu lovu. Pro lov nebo odchyt musí být povolena výjimka dle ZOPK a povolení dle zákona o myslivosti.

Při kácení stromu poškozeného bobrem je třeba se řídit zák. 189/2013 Sb. a zák. 289/1995 Sb. Při tom je užitečné si uvědomit, že odstraněním bobrem již pokácené dřeviny = potravního/materiálního zdroje zvyšujeme pravděpodobnost, že bobr okusem poškodí další.

Co dělat, když bobr tropí neplechu

MÁ TO CENU!

Náhrada škody

(dle zák. 115/2000 Sb.) - hrazena je pouze skutečně vzniklá škoda (okousaný/pokácený strom, poškozená úroda), k ocenění škody v lese slouží lesnická vyhláška č. 55/1999 Sb., mimo les je to pak každoročně aktualizovaná oceňovací vyhláška, podle které si poškozený může škodu vypočítat sám

Postup:

1. do 48 hod od zjištění škodu nahlásit na obec s rozšířenou působností (např. Břeclav nebo Hodonín)
2. ta provede místní šetření, vyhotoví protokol, předá krajskému úřadu, který pak také administruje vlastní žádost o náhradu škody
3. podání žádosti o náhradu škody na KÚ musí proběhnout do 15 dnů od zjištění škody, tedy nejen fyzické škody, ale i její výše za příslušné škodné období (= období max. 6 měsíců od zjištění prvního poškození majetku bobrem)
4. krajský úřad následně žádá Ministerstvo financí o uvolnění peněz, ty jsou žadateli proplaceny do 4 měsíců od podání žádosti

Náhrada újm

(dle §58 zák. 114/1992 Sb.) - hrazeny jsou náklady spojené se ztíženým hospodařením na zemědělské a lesní půdě - hospodář nemůže sít, kosit nebo hospodařit v lese (toto řeší vyhl. 432/2005 Sb. pro zemědělce a 335/2006 Sb. pro lesníky)

Postup:

1. neprobíhá v režimu správního řízení z důvodu soukromoprávní povahy věci
2. újma náleží majiteli/nájemci pozemku - orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady, louky, pastviny (patří sem i rybníkářství), který je z důvodu ochrany přírody v hospodaření omezen
3. žádost se podává místně příslušnému regionálnímu pracovišti AOPK ČR (např. Brno nebo CHKO Bílé Karpaty) zpětně za předešlý rok a to nejpozději do 31. března roku následujícího

